

**ČESKÁ LÉKAŘSKÁ SPOLEČNOST
J. E. PURKYNĚ
Společnost soudního lékařství a soudní toxikologie**

Zápis ze schůze výboru Společnosti soudního lékařství a soudní toxikologie ČSL JEP per rollam od 28. 4 2017 do 17. 10. 2017

- 1) **Výbor vzal na vědomí Zápis z jednání Vědecké rady České lékařské komory konaného dne 16. 2. 2017 (zástupce SSLaST prof. Bouška) – viz Příloha 1**
- 2) **Výbor pověřil konáním 6. Česko-Slovenského sjezdu soudního lékařství s mezinárodní účastí 12.-13. 4. Soudnělékařské oddělení Nemocnice České Budějovice**
Pro: Ondra, Beran, Sokol, Staňková, Dvořáček, Vojtíšek, Hejna, Dvořák, Hirt, Vitovjác
- 3) **Stanovisko výboru na žádost JUDr. Herouta, navrhl Vorel (viz Příloha 2)**
Pro: Vojtíšek, Hirt, Sokol, Vitovjác,
- 4) **Schválení nových členů**
MUDr. Adriana Gavronová, Ústav soudního lékařství a medicínského práva FN Olomouc
Doporučil prim. Vitovjác
Pro: Vorel, Hirt, Staňková, Beran, Vojtíšek, Dvořáček, Vitovjác, Ondra, Dvořák, Hejna
Příhláška byla schválena 13. 9. 2017

MUDr. Veronika Pargačová, Ústav soudního lékařství a medicínského práva FN Olomouc
Doporučil prim. Vitovjác
Pro: Vorel, Beran, Staňková, Sokol, Vojtíšek, Dvořáček, Vitovjác, Ondra, Dvořák, Hejna
Příhláška byla schválena 13. 9. 2017

MUDr. Lukáš Hanáček, Ústav soudního lékařství Plzeň
Doporučil dr. Dvořák
Pro: Vorel, Hirt, Beran, Dvořák, Staňková, Sokol, Vojtíšek, Dvořáček, Ondra, , Hejna
Příhláška byla schválena 13. 9. 2017

doc. RNDr. Vítězslav Maier, Ph.D., Ústav soudního lékařství a medicínského práva FN Olomouc
Doporučil doc. Ondra
Pro: Vorel, Dvořáček, Hejna, Vojtíšek, Dvořák, Hirt, Beran, Sokol, Staňková, Vitovjác
- 5) **Rozhodnuto nepřipojit se ke Komuniké znalecké obce 19. 9. 2017.**

- 6) Dne 2. 8. 2017 byl zaslán MZ na jejich výzvu po diskusi návrh nového Metodického pokynu pro postup při vyšetření specifikovaných návykových látek v krvi a/nebo v moči (viz Příloha 3)**

Doc. MUDr. František Vorel, CSc.
předseda, v. r.

Příloha 1

Zápis z jednání Vědecké rady České lékařské komory konaného dne 16. 2. 2017

Přítomni: MUDr. Milan Kubek – Prezident ČLK; MUDr. Zdeněk Mrozek Ph.D. - Viceprezident ČLK, Předseda Vědecké rady ČLK; MUDr. Pavel Kubiček, výkonný sekretář VR ČLK; prof. MUDr. Miloš Adamec, CSc.; doc. MUDr. Svatopluk Býma, CSc.; doc. MUDr. Jaroslav Feyereisl, CSc.; prim. MUDr. Jaromír Cheníček; prof. MUDr. Pavel Klener, DrSc.; doc. MUDr. Přemysl Klír, CSc.; prim. MUDr. Luboš Kotík, CSc.; prof. MUDr. Miloslav Marel, CSc.; MUDr. Jan Pajerek; MUDr. Václav Runt; MUDr. Zdeněk Schwarz;

Omluveni:

prof. MUDr. Petr Arenberger, DrSc., MBA; prof. MUDr. Marek Babjuk, CSc.; prim. MUDr. Martin Čihař; doc. MUDr. Igor Čížmář; doc. MUDr. Václav Dostál; prof. MUDr. Pavel Dungl, DrSc.; prof. MUDr. Robert Gürlich, CSc.; MUDr. Pavel Horák, CSc., MBA; MUDr. Věra Hořinová; prof. MUDr. Michal Hrdlička CSc.; MUDr. Anna Jedličková; prof. MUDr. Petr Kaňovský, CSc.; doc. MUDr. Radan Keil, Ph.D.; prof. MUDr. Milan Kvapil, CSc., MBA; MUDr. Ján Lešták, CSc.; MUDr. Ota Mach; prof. MUDr. Josef Marek, DrSc.; doc. MUDr. Jan Měštář, CSc.; doc. MUDr. Ivana Oborná, Ph.D.; prof. MUDr. Karel Pavelka, DrSc.; prim. MUDr. Karel Roztočil, CSc.; MUDr. Ondřej Sláma, Ph.D.; MUDr. Zdeněk Slavík; prof. MUDr. Štěpán Svačina, CSc.; prof. MUDr. Pavel Šlampa, CSc.; MUDr. Jaroslav Štrof, CSc., MBA; prof. MUDr. Vladimír Tesář, DrSc., MBA; prof. MUDr. Jaroslav Veselka, CSc.; prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., MBA; prof. MUDr. Jan Žaloudík, CSc.;

MUDr. Mrozek přivítal členy Vědecké rady na zasedání.

1. Legislativní ošetření činnosti léčitelů

Prof. RNDr, Jiří Beneš, CSc., informoval členy Vědecké rady ČLK o práci Komise pro posuzování nevědeckých metod (alternativní medicínské metody), která vznikla při ČLS JEP. Referoval o zatím neúspěšné snaze legislativně ošetřit činnost léčitelů tak, aby tito nebyli neoprávněně zvýhodňováni vůči lékařům – povinnost informovat klienta, povinnost vést písemnou dokumentaci o svých léčitelských metodách.

2. Návrh zákona o univerzitních nemocnicích

Po diskusi k Návrhu zákona o univerzitních nemocnicích se členové Vědecké rady ČLK shodli na následujícím závěru:

„Vědecká rada ČLK současný návrh o univerzitních nemocnicích odmítá jako nepotřebný. Tento návrh může být i nebezpečný ve svém dopadu na současný fungující systém fakultních nemocnic a zdravotnických ústavů řízených státem“.

3. Klamavé texty na webových stránkách www.ultrafiltraty.cz při nabídce potravinových doplňků

Česká lékařská komora byla požádána o právní názor na obsah webových stránek www.ultrafiltraty.cz, kde jsou pacientům nabízeny za vyšší částky potravinové doplňky s názvem Biopulse, které jsou provázeny zcela zřejmě klamavými texty.

Závěr: Vědecká rada ČLK doporučuje, aby právní oddělení ČLK dalo podnět České obchodní inspekci a SÚKLu k přezkumu, zda nabídka na webových stránkách je v souladu s právními předpisy ČR.

4. Akreditace školících pracovišť a licencí školitelů

Akreditace školícího pracoviště Kardiologická klinika 2. LF UK a FN Motol a licence školitele pro léčebné metody F 009, F 010 a F 015 - schváleno OK VR pro kardiologii.

Akreditace školícího pracoviště Kardiologické oddělení Interní kliniky 1. LF UK a ÚVN a licence školitele pro léčebné metody F 009, F 010 - schváleno OK VR pro kardiologii.

Akreditace školícího pracoviště Oční klinika dětí a dospělých FN Motol a licence školitele pro léčebné metody F 020 - schváleno OK VR pro kardiologii.

Akreditace školícího pracoviště K.Z., a.s., Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem, Gastroenterologie a licence školitele pro léčebné metody F 001, F 002, F 003, F 004, F 005, F 006 a F 008 - schváleno OK VR pro gastroenterologii.

Licence školitele pro akreditované pracoviště FN Brno, Interní gastroenterologická klinika pro léčebné metody F 001, F 002, F 005 a F 006 - schváleno OK VR pro gastroenterologii.

Licence školitele pro akreditované pracoviště FN Brno, Interní kardiologická klinika pro léčebné metody F 011, F 012 a F 013 - schváleno OK VR pro kardiologii.

Závěr: Členové Vědecké rady ČLK doporučují udělit navržené akreditace školících pracovišť i licence školitelů.

5. Různé

- MUDr. Mrozek informoval, že novelu zákona č.95/2004 podepsal prezident ČR a novelizovaný zákon vstoupí v platnost dne 1. července 2017. Podrobnější rozbor této novely vyšel v časopise Tempus medicorum.
- MUDr. Kubek informoval, že letos se nebude konat pasování Rytíře lékařského stavu vzhledem k tomu, že žádný kandidát neobdržel při hlasování potřebný počet hlasů.

Příští jednání Vědecké rady ČLK se uskuteční ve čtvrtek 23. 3. 2017 od 14:00 hodin v prostorách České lékařské komory.

Zápis: Andrea Špergerová

Schválil: MUDr. Zdeněk Mrozek, Ph.D.

Příloha 2

ČESKÁ LÉKAŘSKÁ SPOLEČNOST J. E. PURKYNĚ Společnost soudního lékařství a soudní toxikologie

Vážený pan
JUDr. Jan Herout
Advokátní kancelář
Masarykovo nám. 3
586 01 J i h l a v a

V Českých Budějovicích
dne 9. 5. 2017

Vážený pane doktore,
požádal jste Společnost soudního lékařství a soudní toxikologie (dále SSLaST) o stanovisko ke kompetentnosti soudního znalce z odvětví soudního lékařství k podání znaleckého posudku k posouzení otázky pobolívání v podbřišku u těhotné ženy. Obecně lze konstatovat, že do odbornosti soudního lékařství náleží komplexní posuzování úrazů pro právní účely včetně jejich kvalifikace, mechanismu a způsobu jejich vzniku, souvislosti úrazového děje a následku, subjektivních obtíží a objektivního nálezu atd. SSLaST však neposuzuje jednotlivé případy znalecké činnosti svých členů. Doporučujeme obrátit se na Ministerstvo spravedlnosti, které má zřízeno Poradní sbor ministra spravedlnosti pro soudní lékařství, jenž by se mohl takovými otázkami zabývat.

Doc. MUDr. František Vorel, CSc.
předseda, v. r.

Příloha č. 3

METODICKÝ POKYN PRO POSTUP PŘI VYŠETŘENÍ SPECIFIKOVANÝCH NÁVYKOVÝCH LÁTEK V KRVÍ A/NEBO V MOČI

Za účelem zajištění správnosti a jednotného postupu při průkazu¹⁾ a stanovení²⁾ specifikovaných návykových látek³⁾ jiných než alkohol (dále jen NL) v krvi a/nebo v moči a zajištění správné interpretace nálezu vydává Ministerstvo zdravotnictví tento metodický pokyn:

Přítomnost NL v krvi a/nebo v moči se zjišťuje pro účely zdravotnické a/nebo pro účely právní.

A – Toxikologické vyšetření NL pro zdravotnické účely

- 1) Laboratorní vyšetření NL v krvi a/nebo v moči pro zdravotnické účely provádějí biochemické a toxikologické laboratoře poskytovatele zdravotních služeb, které splňují alespoň minimální požadavky na věcné, technické a personální vybavení podle vyhlášky 92/2012 Sb., o minimálním technickém a věcném vybavení zdravotnických zařízení.
- 2) K toxikologickému vyšetření je nutné dodat vhodný biologický materiál (dále jen BM) s řádně vyplněnou žádankou dle vyhlášky č. 98/2012, o zdravotnické dokumentaci. Žádanka musí obsahovat zejména identifikační údaje pacienta a poskytovatele zdravotních služeb, který o vyšetření žádá, anamnézu, záznam o vyšetření pacienta před odběrem BM, medikaci pacienta (akutní i chronickou), datum a čas odběru BM a specifikaci požadavku na toxikologickou analýzu.
- 3) Pro záchyt⁴⁾ návykových látek se používají imunochemické metody, které jsou vhodné pro získání prvotní informace o vzorku. Tato vyšetření jsou zaměřena na záchyt vybraných skupin NL v BM (nejčastěji v moči). Imunochemické metody mají charakter pouze orientační, nerozlišují jednotlivé návykové látky ve skupině. Je nutno vzít v úvahu, že výsledky vyšetření mohou být falešně pozitivní, příp. falešně negativní. Numerický výsledek z imunoanalýzátoru nemá kvantitativní ani semikvantitativní charakter (nevyjadřuje koncentraci NL), slouží pouze k vnitrolaboratorním účelům. Pozitivní výsledek imunochemického záchytu je nutné vždy potvrdit jinou specifickou metodou.
- 4) K průkazu konkrétní NL se používají chromatografické metody (tenkovrstvá (TLC), plynová (GC-MS) nebo kapalinová (LC-MS) chromatografie).
Cílené kvantitativní analýzy (stanovení koncentrace) NL v krvi (popř. v krevním séru) se provádějí validovanými metodami GC-MS nebo LC-MS. Pro tyto účely se doporučují metody využívající příslušné deuterované vnitřní standardy.
Při aplikaci uvedených metod je nutné dodržovat zásady správné laboratorní praxe (SLP), které jsou pro toxikologii specifikovány v doporučeních mezinárodních odborných společností (např. TIAFT, GTFCH, SOFT). Pravidla odběru vzorků, zacházení se vzorky a jejich skladování v laboratořích je v gesci jednotlivých zdravotnických oborů.

B – Toxikologické vyšetření NL pro právní účely

- 1) Průkaz a stanovení NL v krvi a moči pro právní účely se provádí převážně na žádost orgánů činných v trestním řízení, správních orgánů nebo právnických osob.
- 2) Krev je nutno odebrat co nejdříve po vzniku podezření na intoxikaci nebo po vyšetřované události (deliktu).
- 3) Odběr krve se provádí zpravidla z loketní žíly (vena cubitalis) jednorázovými zdravotnickými prostředky. Kůže se před odběrem dezinfikuje použitím vhodného dezinfekčního nealkoholického prostředku (s ohledem na možné využití krevního vzorku pro stanovení ethylalkoholu). Krevní vzorek pro tyto účely se odebírá do 2 suchých a čistých zkumavek o obsahu přibližně 8 ml nebo do příslušného odběrového setu určeného pro vyšetření ethylalkoholu. Zkumavky se separátorem

nejsou pro odběr krve vhodné. Pro déletrvající skladování se k zabránění enzymatického rozkladu labilních substancí in vitro (např. kokainu) používá konzervační látka, např. fluorid sodný. Plné zkumavky se spolehlivě uzavřou a označí jménem a datem narození osoby a přesným časem odběru krve. BM je vhodné uchovávat v chladu (cca 4 °C) až do doby analýzy.

- 4) Odběr moče se provádí v množství cca 50 ml do suchých, chemicky čistých a inertních nádob, nejlépe na jedno použití. Nádoby se označí stejně jako zkumavky s krví. Pro účely právní doporučujeme odebírat moč pod dohledem zdravotnického pracovníka.
- 5) Vyšetření osoby s následným odběrem BM (krve a moče) je přítomen žadatel o vyšetření, pokud tak stanoví příslušný právní předpis⁵⁾.
- 6) Doporučujeme zaslat do laboratoře vzorek moče i krve. Vzorek moče slouží pro záchyt a identifikaci návykové látky, která je následně kvantifikována ve vzorku krve.
- 7) Poskytovatel zdravotních služeb, který provedl lékařské vyšetření s následným odběrem BM, zodpovídá za jeho správný odběr a řádné označení, případně také uložení BM do doby doručení do laboratoře.
- 8) Současně s BM je nutné zaslat Protokol o lékařském a toxikologickém vyšetření osoby při podezření z ovlivnění návykovou látkou (NL) (dále jen Protokol), viz příloha č. 1. Žadatel o toxikologické vyšetření zajistí řádné a úplné vyplnění tohoto Protokolu a neprodlené doručení vzorku do příslušné laboratoře. Pokud se provádí lékařské vyšetření s následným odběrem krve a moče na vlastní žádost fyzické osoby, zajišťuje dopravu vzorků i s Protokolem do příslušné toxikologické laboratoře poskytovatel zdravotních služeb, který provedl odběr, na náklady vyšetřované osoby.
- 9) Z těla zemřelého se odběr vzorku krve a moče provádí výhradně v souvislosti s pitvou⁶⁾. Vzorek krve se v těchto případech odebírá přednostně ze stehenních nebo pažních žil, popř. ze splavů tvrdé pleny mozkové, a to přímo do čisté a suché zkumavky. Odběr krve z jiných míst je důvodný pouze tehdy, není-li ji možné odebrat z výše uvedených míst (např. při devastaci těla). V takovém případě se do Protokolu uvede důvod odběru vzorku z jiných míst, popis místa odběru a event. možná kontaminace vzorku látkami přítomnými při devastaci těla. Nevhodný pro kvantifikaci NL je vzorek krve z cév v okolí žaludku, z volně přítomné krve v tělních dutinách a z krve vytékající z tělních otvorů (např. z úst, nosu, zvukovodů).
- 11) Při přijetí vzorků do laboratoře je provedena kontrola BM a Protokolu. Případné závady a odchylky jsou zaznamenány. Laboratoř může v případě hrubých nedostatků v odběru či záznamech v Protokolu dle svých vnitřních norem BM odmítnout.
- 12) Toxikologická laboratoř nejprve provede orientační vyšetření BM pomocí imunochemických metod na požadované NL (záchyt). Výsledek orientačního vyšetření zašle žadateli, který rozhodne, zda je potřeba v analýze pokračovat.
- 13) Kvantifikace (stanovení) NL se provádí v krvi nebo v krevním séru metodou GC-MS nebo LC-MS (viz bod A4). Stanovené hodnoty koncentrací individuálních NL v krvi či séru, popř. jejich metabolitů, je vhodné uvádět v jednotkách ng/ml. Pokud je kalibrace založena na soli referenční standardní substance, koncentrace stanovované NL se vyjadřuje jako koncentrace volné báze.
- 14) Cílené kvantitativní analýzy NL v krvi, séru pro právní účely se provádějí formou znaleckého zkoumání. Žadatel si k tomuto účelu přibírá příslušného znalce z oboru zdravotnictví odvětví toxikologie - pracovníka toxikologické laboratoře uvedené v příloze č. 2.

- 15) BM je skladován v laboratoři pro případné další vyšetření po dobu 8 týdnů.
- 16) Sdělení výsledků vyšetření jiným osobám než žadateli je možné pouze v souladu s platnými právními předpisy.
- 17) Příslušná laboratoř provádí požadovaná vyšetření podle zásad správné laboratorní praxe⁷⁾ a v souladu se současnými vědeckými poznatky se zřetelem na doporučení mezinárodních toxikologických společností uvedených v bodu A4 a podle doporučení schválených Českou společností soudního lékařství a soudní toxikologie České lékařské společnosti J. E. Purkyně. Toxikologická laboratoř provádějící zjišťování přítomnosti NL pro účely právní musí splňovat podmínky pro personální a technické vybavení stanovené touto odbornou společností uvedené na www.soudnilekarstvi.cz pod názvem Nepodkročitelné meze pro odbornost 814 - toxikologická laboratoř, včetně pravidelné úspěšné účasti ve vhodných programech externí kontroly kvality. Seznam laboratoř kvalifikovaných pro vyšetřování specifikovaných návykových látek v krvi nebo v moči pro právní účely je uveden v příloze č. 2.

¹⁾ průkaz – zjištění přítomnosti konkrétní návykové látky v biologickém materiálu

²⁾ stanovení – zjištění koncentrace návykové látky v biologickém materiálu

³⁾ specifikované návykové látky – návykové látky uvedené v seznamu vydaném v nařízení vlády č. 41 ze dne 26.2.2014

⁴⁾ záchyt – imunochemický test skupiny návykových látek podobného charakteru či jejich metabolitů, např. benzodiazepiny, amfetaminy, opiáty, aj. Pozitivní výsledek imunochemického testu neurčí konkrétní látku ve skupině. Pro toto určení je nutné provést průkaz látky jinou specifickou metodou.

⁵⁾ Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 361/2002Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, aj.

⁶⁾ § 79 odst. 3 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁾ Laboratory Guidelines for Toxicological Analysis (Bulletin of the International Association of Forensic Toxicologist 2001, 4 (31): 23-26. Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování

Příloha č. 1 zůstává stejná jako v MP z Věstníku 9/2012.

Příloha č. 2:

1. Toxikologická laboratoř Vojenského ústavu soudního lékařství, Ústřední vojenská nemocnice - Vojenská fakultní nemocnice Praha
2. Toxikologická laboratoř Ústavu soudního lékařství a toxikologie, 1. lékařská fakulta, Univerzita Karlova a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze
3. Úsek klinické a forenzní toxikologie Ústavu klinické biochemie a diagnostiky, Fakultní nemocnice Hradec Králové
4. Toxikologická laboratoř Ústavu soudního lékařství, Fakultní nemocnice Plzeň
5. Toxikologická laboratoř Ústavu soudního lékařství, Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně
6. Toxikologická laboratoř Ústavu soudního lékařství, Fakultní nemocnice Ostrava
7. Toxikologická laboratoř Ústavu soudního lékařství a medicínského práva, Fakultní nemocnice Olomouc
8. Pracoviště klinické a soudní toxikologie, Nemocnice České Budějovice, a.s.
9. Toxikologická laboratoř Oddělení soudního lékařství a toxikologie, Masarykova nemocnice Ústí nad Labem
10. Toxikologická laboratoř Oddělení soudního lékařství a toxikologie, Nemocnice Sokolov
11. Oddělení klinické a soudní toxikologie, Krajská nemocnice Liberec, a.s.
12. Toxikologická laboratoř pro klinickou biochemii a soudní lékařství, Pardubická nemocnice

13. Toxikologická laboratoř Ústavu soudního lék. FN Na Bulovce
14. Laboratoř klinické a forenzní toxikologie, Nemocnice Most